

3. Климчук О.В. Специфіка формування та механізми регулювання ринку біопалива. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2015. Вип. № 2. С. 13–21.

4. Олексів І. Б., Дрібнюк А. М. Аналіз сучасних інструментів інвестування у відновлювану енергетику України. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку*. 2023. № 2(9). С. 315–325. DOI: <https://doi.org/10.23939/smeu2023.02.315>.

5. Климчук О.В. Економічне значення та оптимізація використання енергетичних ресурсів. *Вісник аграрної науки*. 2015. № 6. С. 62–66.

6. Суходоля О. М., Харазішвілі Ю. М., Рябцев Г. Л. Енергетична безпека України: перспективна модель управління ризиками: монографія. За ред. О. М. Суходолі. Київ: НІСД, 2023. 152 с. DOI: <https://doi.org/10.53679/>.

7. Климчук О. В. Сучасні аспекти використання інформаційних систем і технологій в управлінні. *Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи*: збірник тез доповідей II Міжн.ї наук.-практ. конф. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2021. С. 170–171.

УДК 35.07:33.025.1]:342]:004

Байраківський Володимир

Здобувач вищої освіти факультету права, публічного управління і менеджменту Вінницького державного педагогічного університету імені

Михайла Коцюбинського

Дзевелюк Марина

Кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління та менеджменту Вінницького державного педагогічного університету імені

Михайла Коцюбинського

**ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЯК СКЛАДОВА СУЧАСНОГО
АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРОЦЕСУ**

Ключові слова: цифровізація, електронний документообіг, кібербезпека, адміністративні послуги, ШІ, електронні докази.

У ХХІ столітті цифровізація стала однією з провідних тенденцій світового розвитку. Вона визначає конкурентоспроможність економік, ефективність державного управління та рівень задоволення потреб громадян. Адміністративний процес, який традиційно асоціювався з бюрократичними процедурами, паперовим документообігом і тривалим часом ухвалення рішень, нині переживає глибоку трансформацію. Виклики сучасності – глобалізація, воєнні конфлікти, світова пандемія – прискорили інтеграцію цифрових технологій у діяльність органів влади, адже лише за їх допомогою можливо забезпечити безперервність надання адміністративних послуг, прозорість управління та доступність правосуддя. Як слушно відзначає Ю. Битяк: «цифрові інновації в публічному управлінні виступають не просто технічним інструментом, а соціальним феноменом, що змінює саму природу взаємодії держави і громадянина» [7, с. 15].

Цифровізація як складова модернізації адміністративного судочинства проявляється у впровадженні цифрових платформ, електронного документообігу, систем електронної ідентифікації, автоматизованих сервісів і технологій штучного інтелекту. Якщо раніше судовий та адміністративний процеси розглядалися як громіздкі й малозрозумілі для пересічного громадянина, то сьогодні вони поступово набувають рис сервісно-орієнтованої моделі. У цьому сенсі цифровізація стає частиною ширшої реформи державного управління, орієнтованої на принципи good governance – відкритість, прозорість, підзвітність, інклюзивність. Як підкреслює М. Буроменський: «електронне врядування – це не лише інструмент прискорення процесів, але й спосіб демократизації відносин у системі публічної влади» [2, с. 93].

Позитивні ефекти цифровізації адміністративного процесу в Україні вже очевидні. Завдяки впровадженню порталу «Дія» держава забезпечила

можливість отримання понад 70 адміністративних послуг онлайн, що не тільки зручно для громадян, а й сприяє зниженню адміністративних витрат держави. Електронні системи дозволяють здійснювати обмін інформацією між органами влади без залучення громадянина як «посередника» з довідками та копіями документів, що мінімізує корупційні ризики [3, с. 156]. Важливим позитивом є і те, що цифрові технології відкривають нові можливості для збору й аналізу даних, а отже, для підвищення ефективності управлінських рішень. Доведено, що ефективність порталу «Дія» впливає на розвиток України як сервісної діджиталізованої держави [8, с. 255]. Такі зміни підвищують довіру суспільства до держави та створюють умови для інтеграції України в європейський правовий простір.

Разом із тим цифровізація породжує низку викликів. Одним із головних є *цифрова нерівність*, що проявляється у різному рівні доступу до технічних засобів та цифрових компетенцій населення. Особливо актуальною ця проблема є для сільських територій та вразливих груп населення [4, с. 235]. Другою суттєвою проблемою є *кібербезпека*: адміністративний процес оперує чутливими персональними даними, і будь-який витік чи кібератака можуть підірвати довіру до державних інституцій. Для цього важливо побудувати ефективну національну систему публічного управління інформаційною безпекою [9, с. 203]. Не менш важливим викликом є *правова неврегульованість*: сучасні технології змінюються швидше, ніж розвивається нормативна база, тому часто виникають прогалини у правовому регулюванні. Як наголошує І. Кресіна: «відставання права від технологічних інновацій створює правовий вакуум, у якому формуються несанкціоновані практики» [5, с. 66]. Нарешті, технічні збої чи обмеженість державних ресурсів можуть уповільнювати впровадження цифрових інструментів.

Перспективи цифровізації адміністративного процесу відкривають широкі можливості для модернізації української правової системи. У світі активно розвивається практика використання штучного інтелекту для аналізу судових рішень, визначення тенденцій у правозастосуванні та навіть автоматизованого

складання проєктів рішень. В Україні цей напрям лише починає розвиватися, однак він здатен зменшити навантаження на суддів та підвищити якість правосуддя. Важливим кроком є розвиток інституту електронних доказів, що визнаються повноцінними у судовому процесі. Також до перспектив належить міжнародна співпраця, зокрема в межах програм ЄС, які передбачають гармонізацію цифрових стандартів, кіберзахист та інтеграцію баз даних [6, с. 120]. Цифровізація створює підґрунтя для формування справді сервісної держави, де адміністративний процес перестає бути бар'єром і стає інструментом забезпечення прав громадян.

Висновки. Отже, слід зазначити, що цифровізація адміністративного процесу в Україні є незворотним процесом, який уже приніс вагомі позитивні результати – підвищення прозорості, зручності та швидкості адміністративних процедур. Водночас існують серйозні виклики, які необхідно подолати, щоб цифровізація не стала джерелом нових форм нерівності чи правової невизначеності. Подальша інтеграція цифрових технологій має ґрунтуватися на комплексному підході, який поєднує технічні, правові та соціальні аспекти. Тільки за таких умов цифровізація здатна стати не лише інструментом оптимізації, а й фундаментальною основою демократизації адміністративного процесу. У перспективі вона зміцнить довіру громадян до державних інституцій, підвищить ефективність врядування та наблизить Україну до європейських стандартів good governance.

Список використаних джерел.

1. Бандурка О.М. Адміністративне право України: сучасні виклики цифровізації. Харків: Право, 2021. 320 с.
2. Буроменський М.В. Цифрові трансформації в адміністративному судочинстві: міжнародний та український досвід. Київ: Юрінком Інтер, 2020. 276 с.
3. Петренко О.В. Електронне врядування в Україні: досягнення та перспективи розвитку. Одеса: Астропринт, 2022. 240 с.

4. Литвиненко Н.І. Цифрова нерівність як загроза демократизації адміністративних процедур. Вісник адміністративного права. 2021. №3. С. 230–238.
5. Кресіна І.О. Правові проблеми цифровізації публічного управління в Україні. Київ: НАДУ, 2021. 190 с.
6. Council of Europe. Digital transformation and e-justice in Europe. Strasbourg, 2020. 200 p.
7. Битяк Ю.П. Трансформація публічного управління в умовах цифровізації. Харків: Юрайт, 2022. 260 с.
8. Дзевелюк М.В., Дзевелюк А.В., Яременко О.І. Електронне врядування: приклад впровадження додатку «ДІЯ» в Україні. *Наукові перспективи (Naukovi perspektivi)*. 2023. Вип. 11(25). С. 246-257.
9. Філіпішина Л., Костик Є., Дзевелюк М. Публічне управління у сфері інформаційної безпеки (подолання сучасних загроз). *Актуальні питання у сучасній науці*. 2023. Вип. 5(11). С. 196-205.

УДК 004:352/354

Байраківський Володимир

Здобувач вищої освіти факультету права, публічного управління і менеджменту Вінницького державного педагогічного університету імені

Михайла Коцюбинського

Зелінська Оксана

кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління та менеджменту

ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ПІД ЧАС УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМИ ОРГАНАМИ

Ключові слова: інтелект, влада, управління, технології, документообіг.